

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
DOS-2017-0009892
PZH-2018-674717625

Bijlagen
1

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Reactie van Gedeputeerde Staten op het Panorama
Krimpenerwaard.

Geachte Statenleden,

Op 28 november 2018 heeft de verkenner, mevrouw S.M. (Sybilla) Dekker haar eindrapport afgeleverd van de "Verkenning Krimpenerwaard" onder de titel "Panorama Krimpenerwaard; Vitaal slagenlandschap met eigentijds elan". Dit boek is het resultaat van een jaar van intensieve gesprekken met alle stakeholders in het gebied. Een proces, waar de provincie Zuid-Holland actief bij betrokken was, evenals de gemeenten Krimpenerwaard, Krimpen aan den IJssel en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. Uiteraard is het panorama een gemeenschappelijk beeld, wat onverlet laat dat de provincie op onderdelen, haar eigen verantwoordelijkheid kent.

In het boek schetst de verkenner de leidende principes die gelden in het gebied, de kwesties en de kansen die er liggen. Vervolgens wordt een toekomstbeeld geschetst voor de Krimpenerwaard (het "Panorama") en vertaald naar een 29-tal agendapunten, die op korte en middellange termijn om realisatie vragen. Ten slotte komt de verkenner met een aantal aanbevelingen:

1. Zet vooral in op participatie;
2. Leer met elkaar van het "omgevingswerken";
3. Borg de realisatie van de agendapunten;
4. Veranker de essenties in de formele omgevingsvisies;
5. Gemeenten worden uitgenodigd om te komen tot één intergemeentelijke omgevingsvisie;
6. Hou de website "panoramakrimpenerwaard.nl" actueel en in de lucht;
7. Presenteer inhoud en strekking van het panorama aan het ministerie van BZK;

Op 5 december 2018, heeft u ons gevraagd een reactie te geven op het Panorama Krimpenerwaard, zodat wij met u in debat kunnen gaan over de inhoud en het vervolg van dit traject en deze gebiedsontwikkeling in de Krimpenerwaard. Op 12 december 2018 heeft de verkenner het boek formeel aangeboden aan uw Staten. Voor de volledigheid hebben wij het panorama als bijlage bijgevoegd.

Korte voorgeschiedenis

Het panorama is een vervolg op de “Strategische Visie Krimpenerwaard”, die onder leiding van mevrouw H.E. (Riek) Bakker tot stand is gekomen. In deze visie benoemt mevrouw Bakker een achttal thema’s en schetst zij drie vergezichten: Laten we alles bij het oude? Zetten we onze schouders eronder? Of betrekken we de stedelijke omgeving bij onze plannen? Om antwoord te kunnen geven op deze drie toekomstscenario’s heeft de Waardcommissie onder voorzitterschap van de commissaris van de koning, de heer J. (Jaap) Smit, aan mevrouw Dekker gevraagd om de rol op zich te nemen van “verkenner”. Om dit mogelijk te maken hebben beide gemeenten en de provincie besloten om de kosten van dit traject te dragen. Hiertoe hebben uw Staten op 13 februari 2018 het besluit genomen, om in te stemmen met de financiële bijdrage van de provincie aan dit traject.

Op een drietal momenten in de afgelopen maanden heeft de verkenner de volksvertegenwoordigingen, waaronder uw Staten uitgenodigd voor een gedachtewisseling.

Onze waarnemingen

- Het panorama is geen vast te stellen beleidsnota, maar de resultante van een energiek gebiedsproces, waaraan de deelnemers/participanten het voortouw hebben genomen en ook de overheden actief hebben deelgenomen. Het biedt de overheden handvatten bij de verder inkleuring van het beleid, met name rond de ontwikkeling van de omgevingsvisies.
- Er is een breed palet aan belanghebbenden gehoord, die de gelegenheid hebben gehad om hun zorgen, ambities en wensen naar voren te brengen. De verkenner heeft deze reactie grotendeels meegenomen in haar rapport/boek.
- De inbreng zal een vervolg moeten krijgen in een verdiepende discussie over de opties voor de toekomst van het gebied.
- Soms zijn observaties of meningen opgenomen in het panorama, die niet geheel aansluiten bij de gepercipieerde werkelijkheid van de provincie; Een citaat als “Weginfrastructuur van en naar omliggende gebieden is in zestig jaar amper veranderd.” doet geen recht aan de enorme financiële inspanningen van de provincie bij beheer, onderhoud én ontwikkeling van het provinciale wegennet in de waard, zoals de onderheïing van de N210 en de operationalisatie van R-Net van Gouda naar Schoonhoven en de waterbus die de Waard thans ontsluit. Dit vraagt dus aandacht vanuit ons als provincie om behaalde resultaten goed uit te dragen en ook in het perspectief van de ontwikkeling van de Krimpenerwaard te zetten.
- Agendapunten sluiten veelal aan bij bestaand beleid en uitvoering of kunnen op korte termijn meegenomen worden hierin met dit verschil dat we zoveel mogelijk de Waardtafel en achterban zullen betrekken bij de processen. Dit zal op sommige terreinen minder lukken omdat dit puur bestuurlijke processen zijn (bijvoorbeeld MIRT onderhandelingen), Het is dan zaak de Waardtafel goed van de stappen op de hoogte te houden.
- De kracht van de oplossingen zit vooral in de integrale benadering van vraagstukken. Bv. jongeren vinden niet alleen dat er in het gebied te weinig voor hen te doen is, maar vooral dat er te weinig woonmogelijkheden zijn en wellicht geschikte werkgelegenheid.
- Er zal een balans gezocht moeten worden tussen bouwen en het grote vraagstuk van de verduurzaming van de landbouw in de context van natuur en bodemdaling. Het ligt voor de hand om de volgende pragmatische onderverdeling te kiezen in het vervolg:
  - Problematiek van het bebouwde en verstedelijkte gebied (leren, wonen, werken, voorzieningen, mobiliteit, waterveiligheid en energietransitie).

- Duurzaam grondgebruik in het buitengebied (landbouw, natuur, bodemdaling, waterveiligheid) en energietransitie); De verkenning heeft aangetoond, dat rond landbouw en natuur grote kansen liggen ten aanzien van een actieve transitie van de landbouw naar een meer duurzame en natuurinclusieve vorm van boeren.

De waarde van het indringende gebiedsproces

Met de verkenning en de publicatie van het panorama is een volgende fase in een voor Zuid-Holland uniek gebiedsproces tot een einde gekomen. Het activeren van energie in de samenleving brengt bestuur en politiek dichterbij bewoners, ondernemers, boeren, jongeren en het maatschappelijke middenveld. Ook stimuleert het de samenwerking tussen de overheden in het gebied buiten de formele werkrelatie. In de binding van GS aan dit traject is voorzien door gedeputeerde mevrouw J. (Jeannette) Baljeu aan te wijzen als de gedeputeerde die de voortgang van het Panorama volgt. In die rol heeft zij deelgenomen aan de zogenoemde “Tafels van Verkenning”, waarin alle partijen elkaar in 2018 op een viertal momenten hebben getroffen. In deze bijeenkomsten heeft de verkenner met de deelnemers de grondslag gelegd voor het uiteindelijke panorama.

Inmiddels hebben de niet-overheidspartners aan de “Tafel van Verkenning” besloten om verder te gaan in de zogenoemde Waardtafel ten einde de afgesproken ambities en voorstellen uit te werken en te bewaken en vooral om in gesprek te blijven met de overheden. Voor de overheden ligt er nu de uitdaging om, in het licht van de verkenning, de energie in het gebied vast te houden en te benutten om zowel inspiratie voor gedroomde oplossingen als eigenaarschap voor deze vraagstukken als een gedeelde uitdaging tussen overheid en samenleving op te pakken. Dit alles met voldoende oog voor eigen taak van de provincie. De participatievisie is daarbij de leidraad voor ons college.

Wat nog wel verbetering behoeft is de aansluiting van de volksvertegenwoordigers bij dit type, wat minder grijpbare, processen. Raden en Staten zijn wel betrokken bij dit proces, maar niet altijd even effectief. Het blijkt voor beide werelden lastig om een goede verbinding te maken: de volksvertegenwoordigers als kaderstellend en controlerend, terwijl het gebiedsproces vooral onvoorspelbaar en creatief is. Beide groepen zullen zich moeten beraden hoe deze twee rollen beter bij elkaar gebracht kunnen worden.

Hoe gaan we verder?

In de Waardtafel staat de borging van de benoemde agendapunten voor de waard centraal. Essentieel hierin is het benoemen van ‘eigenaarschap’ voor de diverse agendapunten en het bewaken van de voortgang van de realisatie. Op sommige agendapunten zullen de betrokken overheden een eigenaarsrol moeten oppakken bij anderen ligt dit ook bij de participanten zelf. Verder is het goed te constateren dat op een aantal van de 29 agendapunten reeds zaken lopen bij de betrokken overheden en dat wellicht, op basis van de uitkomsten in het panorama, een bijstelling noodzakelijk is. Dat geldt ook voor het door de regio gedefinieerde eigenaarschap, dat bij bepaalde agendapunten niet per definitie bij de provincie komt te liggen. Uiteraard ligt bij dit alles het laatste woord bij de algemene besturen van de betrokken overheden.

Conform onze participatievisie willen wij een partner zijn die open staat voor vernieuwing, samenwerkt, zich dienstbaar opstelt en waar nodig haar verantwoordelijkheid neemt als samenwerkende, soms meewerkende overheid. Ons college zal daarom gesprekken aangaan met het gebied rond de genoemde thema's.

Om de Waardtafel effectief te laten functioneren zal ons college in samenspraak met beide gemeenten en het hoogheemraadschap een vorm van ondersteuning faciliteren, zodat de tafel slagvaardig aan haar werk kan beginnen. Zo kan ook een actieve en effectieve communicatielijn tot stand komen tussen de Waardtafel, de besturen én de volksvertegenwoordigingen.

Wij zijn van mening dat de Waardtafel een open karakter moet houden en dat eenieder, die een constructieve bijdrage wil leveren, toegang tot de tafel moet kunnen krijgen. De Waardtafel zou een activerende en enthousiasmerende rol moeten willen oppakken voor het gebied en een bindende rol spelen in het verder brengen van de ambities. Het succes van de Waardtafel hangt mede af van het vermogen om te zorgen voor voldoende draagvlak in het gebied en vertegenwoordigende kracht van de deelnemers, als ook betrokkenheid van alle overige stakeholders. Dit valt of staat met de relatie die ook overheden (bestuurders en volksvertegenwoordiging) weten de behouden met de Waardtafel. Tussen de colleges Krimpen a/d IJssel, Krimpenerwaard en de provincie zullen afspraken gemaakt worden om voortgang en betrokkenheid te bespreken. Hiervoor wijzen de colleges bestuurders aan om dit integraal aan de Waardtafel terug te koppelen.

Ook zal er in maart of april een startbijeenkomst worden gehouden over de vervolgstappen en hoe die in de agendapunten worden opgepakt.

De Waardtafel zal zich, naar verwachting, samen met de overheden open stellen voor eventuele aanvullende en nieuwe agendapunten, die zich gaandeweg het proces openbaren.

Ons college zal in zijn eigen processen, activiteiten en projecten inzake de Krimpenerwaard rekening houden met de wensen en ambities, die door de deelnemers aan het verkenningstraject zijn geuit en vastgelegd in het panorama.

Geleerde lessen

Zonder over te gaan tot een uitvoerige ontleding van het proces, toch een aantal conclusies c.q. lessen, die zijn geleerd:

- Energie uit de samenleving activeren in het gebiedsproces blijkt bijzonder waardevol te zijn voor betrokkenheid en draagvlak;
- Het gebiedsproces helpt bij het creëren van eigenaarschap bij de deelnemers;
- Resultaten van de gebiedsprocessen kunnen schuren met democratisch vastgesteld beleid en ambitie;
- Het is vooral het gebied zelf, dat bepaalt hoe succesvol de toekomst is bij het bepalen van de identiteit, de kracht en de ontwikkelingsmogelijkheden;
- De overheden/besturen moeten op zoek naar een balans tussen de proactieve bestuurlijke rol en de wat meer reactieve rol, die aan de overheden wordt gevraagd door hen die in het gebiedsproces inbreng leveren. Vooralsnog kan een 'open' Waardtafel de exclusieve partner zijn voor de overheden. Een toetsingsinstrument, zoals beschreven in

de provinciale participatievisie, is een handig hulpmiddel in initiatieven uit gebieden een goede plek te geven in het uitvoeringspalet van de provincie.

- De volksvertegenwoordigers werden geconfronteerd met niet democratische gelegitimeerde dynamiek buiten hen om; hoe ga je daar constructief mee om? Hoe geef je dat een plek in de formele politieke setting?

Tenslotte

Rest ons om alle Krimpenerwaarders, die veel tijd en energie in dit traject hebben gestoken vanuit een hoge mate van betrokkenheid bij het gebied, te feliciteren met het bereikte resultaat "Het Panorama Krimpenerwaard" en te bedanken voor hun inbreng. Ons college wil hen aanmoedigen om de opgewekte energie te benutten voor een constructief vervolg. GS zal zich met uw Staten beraden hoe verder invulling kan worden gegeven aan de opgehaalde ambities.

Wij gaan er vanuit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en willen graag met u het gesprek aangaan over het panorama en de mogelijke vervolgstappen.

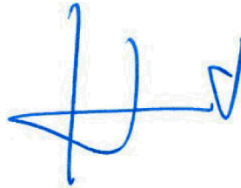
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

drs. H.M.M. Koek

voorzitter,

drs. J. Smit

Bijlage:

Panorama Krimpenerwaard (P. van Rooy en S.M. Dekker, 2018)